

Modum kommune

Handlingsplan for barn som lever i familier med lavinntekt

Vedtatt av Kommunestyret 04.02.2019

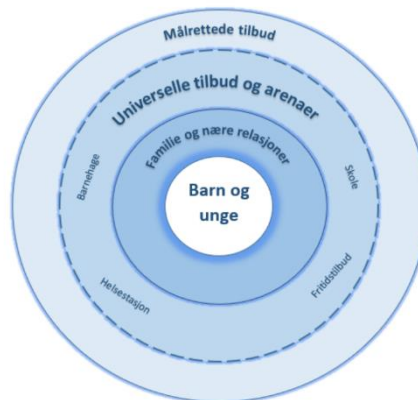

Handlingsplan for barn som lever i familier med lavinntekt

Bakgrunn

Denne handlingsplanen skal legge til rette for bedre tjenester, økt samhandling mellom kommunale tjenester og samskapning med innbyggerne. Planen skal bidra til å vise retning og skape struktur for den kommunale innsatsen mot fattigdom i barnefamilier.

Modum kommune har som mål i sin kommuneplan å bidra til god folkehelse og gode levekår. Strategidokument for barn og unges oppvekstvilkår i Modum, «En oppvekst for livsmestring», peker på behovet for å sette barn og unge i sentrum. Her vektlegges betydningen av universelle arenaer og tilbud. Arbeid knyttet til gode relasjoner, læring, deltakelse og inkludering i sosiale fellesskap er sentralt.

Figur 1 Kommunens arbeid setter barn og unge i sentrum

Fattigdom er et sammensatt og komplekst problem.

Konsekvensen av å vokse opp i en familie med lav inntekt kan vise seg både på kort og lang sikt. Det kan påvirke skolegang, fritidsaktiviteter, muligheter på arbeidsmarkedet, relasjonsbygging, helse og inkludering i samfunnet. Å vokse opp i en familie med store levekårsutfordringer øker sannsynligheten for at barna fortsetter å ha de samme problemene når de blir voksne. Tidlig innsats og helhetlig oppfølging er nødvendig for å motvirke at lavinntekt og levekårsutfordringer videreføres.

Metoder og tiltak som beskrives i denne planen er basert på kunnskapsgrunnlaget og anbefalingene i regjeringens strategiplan [Barn som lever i fattigdom \(2015-2017\)](#) og [Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom \(2018\)](#). Planarbeidet er basert på innspill fra blant annet [Ungdomsrådet](#), Ungdommens Kommunestyre og Tverrsektoriell folkehelsegruppe i Modum. Modum kommunes [folkehelseprofil](#), [folkehelseoversikt for Modum](#), indikatorer for [barnefattigdom](#), samt informasjon gjennom [UNG data](#) undersøkelser gir grunnlaget for utfordringsbildet i Modum.

Handlingsplanen er forankret i følgende styringsdokumenter

- [Kommuneplan Modum kommune 2016-2027](#)
- [Strategidokument for barn og unges oppvekstvilkår i Modum 2017](#)
- [Helse- og velferdsplan for Modum 2017-2020](#)
- [Styringsdokumenter for Modumbarnehagene](#)
- Styringsdokument for Modumskolen
- [Kommuneplan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2022](#)

Hva er fattigdom?

Fattigdomsmål fungerer som en indikator på økonomisk vanskelige livssituasjoner. Den mest brukte måten å måle fattigdom på, er å måle hvor stor andel som har en inntekt under 60 prosent av medianinntekt i et land, justert etter sammensetning av barn og voksne i familien. Dette omtales som lavinntektsgrensen. Lavinntektsgrensen i 2016 var 452 200,- for husholdninger bestående av et par med to barn, og kr. 344 500,- for en enslig med to barn. For å bli definert som fattig må den samlede inntekten i en treårsperiode ligge lavere enn denne lavinntektsgrensen (*Statistikkbanken SSB*).

«En person er fattig dersom vedkommende mangler ressurser til å delta i samfunnets aktiviteter og å opprettholde den levestandarden som er vanlig i dette samfunnet».

Kilde: Townsend (1979: 31)

Lavinntekt i barnefamilier i Modum

Omfang

Det har vært en økning i omfanget av familier som lever i lavinntekt i Modum. I 2013 levde 9,6 %, det vil si 233 barn, i husholdninger med vedvarende¹ lavinntekt. I 2016 var tilsvarende tall 14 %, det vil si 341 barn. Dette utgjør 194 husholdninger. Dette er en høyere andel enn landsgjennomsnittet, som i 2016 var på 10,3 % (Bufdir). 7 % av ungdommene i Modum oppgir at familien «har stort sett hatt dårlig råd» eller «har hatt dårlig råd hele tiden» de siste to årene (Ungdata, 2017).

Hvem rammes?

Lavinntekt i barnefamilier rammer noen grupper mer enn andre. Husholdninger med barn i risiko for lavinntekt kjennetegnes ofte av minst én av disse gruppene:

- Barn i hushold uten yrkestilknytning
- Barn i hushold hvor hovedinntektstaker har lav utdanning
- Barn med enslige forsørgere
- Barn med innvandrerbakgrunn (Bufdir).

I 2016 levde 332 barn i 169 husholdninger med lavinntekt i Modum. Av disse er det:

- 195 barn (58,7 %) i 101 husholdninger uten yrkestilknyttede personer.
- 216 barn (65,1 %) i 114 husholdninger hvor hovedforsørger har lav utdanning.
- 221 barn (66,6 %) i 111 husholdninger hvor offentlige overføringer utgjorde minst halvparten av husholdningens samlede inntekt før skatt.
- 148 barn (44,6 %) i 88 husholdninger med enslige forsørgere.

Barn med innvandrerbakgrunn

Barn med innvandrerbakgrunn utgjør en økende andel av barn i lavinntektshusholdningene, og er overrepresentert i lavinntektsstatistikken. På nasjonalt nivå har 53 prosent av barn i lavinntektshusholdninger innvandringsbakgrunn. Av de 332 barna som levde i husholdninger med lavinntekt i Modum i 2016, er 161 barn i husholdninger der hovedinntektstaker har landbakgrunn fra et annet land enn Norge. Dette tilsvarer 69 husholdninger. I Modum fordeler denne gruppen seg slik:

---

¹ barn 0-17 år som bor i husholdninger med lavinntekt over en treårsperiode

- 138 barn / 54 husholdninger hvor hovedinntektstakeren kommer fra Afrika, Asia, Latin-Amerika, Europa utenom EU og EFTA, USA, Canada, Oseania utenom Australia og New Zealand.
- 23 barn / 15 husholdninger hvor hovedinntektstakeren kommer fra EU og EFTA, USA, Canada, Australia og New Zealand.
- 171 barn i 100 husholdninger har hovedinntektstaker som kommer fra Norge.

Kommunestatistikk for barnefattigdom i Modum er samlet [her](#). Du finner også mer utfyllende informasjon om indikatorer og datagrunnlag. Det poengteres at indikatorene må sees i et helhetsbilde. Tolkning av tallene må kombineres med kunnskap om lokale forhold.

Veien videre

Det er ikke én type tiltak eller virkemidler som kan løse problemene med lavinntekt. Lavinntekt og levekårsutfordringer er komplekse og sammensatte problemer, som ofte handler om mer enn inntektssituasjonen til familien. Det er derfor nødvendig med en *helhetlig tilnærming* til bekjempelse av fattigdom.

Universelle ordninger som skaper legitimitet og fellesskap bør ligge til grunn for all fattigdomsbekjempelse. Universelle ordninger har større sannsynlighet for å vare over tid, og skaper forutsigbarhet både for målgruppe og tjenesteapparat. Som tillegg til de universelle ordningene kan det være behov for målrettede/selektive tiltak som støtter opp om de universelle ordningene, for eksempel ved å gjøre en ekstra innsats for å rekruttere en bestemt målgruppe til universelle tiltak (Bufdir).

I Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets [Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom](#) legges det vekt på at fattigdomsbekjempelse skjer langs flere spor ved å:

- bidra til å styrke og sikre familiens inntektsgrunnlag.
- dempe negative konsekvenser av fattigdom for barna her og nå.
- arbeide langsiktig og forebyggende for å motvirke at fattigdom videreføres når barna blir voksne.

Tabellen under er utviklet med utgangspunkt i de tre hovedsporene over. Med utgangspunkt i disse er det pekt på veivalg, aktuelle metoder, aktører og mulige tiltak som må utvikles og konkretiseres videre. Medvirkning vil være sentralt for å målrette arbeidet og ha best mulig effekt av det som gjøres. Utviklingen av de konkrete tiltakene vil foregå i prosesser hvor innbyggere, aktuelle målgrupper kommunale tjenester, privat- og frivillig sektor medvirker.

Målsetting	Veivalg	Metode	Aktører	Mulige tiltak
Bidra til å styrke og sikre familiens inntektsgrunnlag.	Målretta arbeid for å øke yrkestilknytning for barnefamilier	Kartlegging Tjenestedesign Medvirkning Sosial samskapning Helhetlig tilnærming på tvers av sektorer	NAV Flyktningetjeneste Karrieresentre Tjenstedesignere/ innovatører Lokalt næringsliv	Flere muligheter for arbeidspraksis/-erfaring. Styrke muligheter og system for voksnes læring. Styrke muligheter for karriereveiledning.
Dempe negative konsekvenser av fattigdom for barna her og nå.	Sikre at alle barn og unge har mulighet til å delta i en aktiv oppvekst sammen med andre.	Sosial samskapning Engasjere frivillige AlleMED Utvikling av fysisk nærmiljø Helhetlig tilnærming på tvers av sektorer	Frivillige lag og foreninger Næringsliv Kulturetaten, skole og helsetjenester, teknisk etat	Øke tilgang til fritidsaktiviteter. Sikre tilgang til utstyr. Sikre uformelle og åpne fritidsarenaer. Sikre gode universelle møteplasser for barn og unge og deres familier
Langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke at fattigdom videreføres når barna blir voksne.	Sikre og videreutvikle gode universelle arenaer og tiltak som gir sosial mobilitet.	Øke kvaliteten på universelle arenaer og tjenester. Bedre tverrfaglig innsats. Etablere felles kunnskapsgrunnlag. Foreldrestøttende tilnærming	Barnehage, skole, helsetjenester, videregående skole	Kompetanseutvikling Lederutvikling Forsterke relasjonskompetansen i alle virksomheter på tvers av sektorer.

Konkretisering av tiltak vil foregå som del av tverretatlig arbeid for *En oppvekst for livsmestring*. Folkehelsearbeid rettet mot tettere oppfølging av familier uten arbeidsinntekt, familiens hus og fritidsaktiviteter er styrket i budsjett for 2019. Modum kommune har søkt og blitt tildelt midler til Modellkommune arbeid med Bedre tverrfaglig innsats for 2019- 2020. Basert på situasjonen i Modum og nasjonale kunnskapsoppsummeringer vil arbeid videre være sentrert om tre områder; yrkestilknytning, bedre tverrfaglig innsats/ Familiens Hus og fritid. Vedlagt skisse av arbeidet innenfor de tre prioriterte områdene.

Evaluering

Handlingsplanen er iverksatt på grunnlag av identifiserte utfordringer i Modum. Evaluering skal si noe om hvordan planen med mål, veivalg, metoder og tiltak har lyktes i møte med utfordringene. Evalueringen vil omfatte resultater, gjennomføring, deltakelse og erfaringer. Plan for evaluering av enkelttiltak vil inngå som integrert del av det videre arbeidet med de tre prioriterte områdene; yrkestilknytning, treffsikre tjenester og deltakelse i fritidaktiviteter.